

Hi!

Aangenaam kennis te maken. Ik ben Jelle Terpstra, hoofdmachinist van het Woudagemaal in Lemmer. Een super baan! Het Woudagemaal is voor mij elke dag een magistrale beleving van stoom, architectuur en water. Uren kan ik vertellen over mijn werk op dit indrukwekkende UNESCO Werelderfgoed. Ik krijg veel vragen van kinderen over het gemaal. De populairste vragen heb ik voor je verzameld. En beantwoord natuurlijk. Uiteraard ben je ook van harte welkom om het gemaal een keer met eigen ogen te bekijken.

Op www.woudagemaal.nl vind je informatie over de openingstijden.

Wouda's Weetjes Waaier

1. Wat is het Woudagemaal?

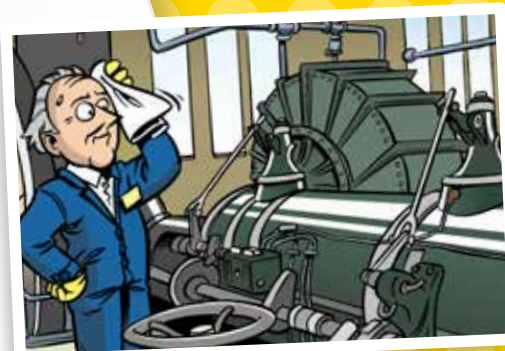
Het Woudagemaal is een stoomgemaal. En niet zomaar één. Het is het grootste stoomgemaal ter wereld dat nog steeds werkt! Een gemaal pompt water weg. Het Woudagemaal pompt het water uit de Friese boezem naar het IJsselmeer. De Friese boezem is een soort web van kanalen, sloten en meren in Friesland die allemaal met elkaar in verbinding staan. Het gemaal gaat alleen aan als het water in deze boezem te hoog staat, bijvoorbeeld na hevige regen. Ook de windrichting en de waterstand in de Waddenzee spelen een rol.

De Friese boezem

2. Hoe werkt het Woudagemaal?

De machines en pompen van het Woudagemaal worden in beweging gezet door stoom. Het gemaal heeft 8 uur nodig om goed op stoom te komen. Door de stoom ontstaat een kettingreactie aan bewegingen. Een zogenaamde waaierpomp gaat draaien. Deze pomp zuigt het water uit de boezem en voert het water uit de persleiding af naar het IJsselmeer. Wil je precies weten hoe het zit? Kom een keer langs en bekijk de animaties in het Bezoekerscentrum. **Nog een leuk weetje:** het Woudagemaal kan in 48 uur het hele Sneekermeer leegpompen. Een Olympisch zwembad in 35 seconden.....

Waaierpomp

3. Wanneer gaat het Woudagemaal aan?

Het Woudagemaal draait niet elke dag. Het gemaal gaat alleen aan als dat nodig is: als er bijvoorbeeld heel veel regen is gevallen. Ook de windrichting en de waterstand in de Waddenzee spelen een rol. Als de spuisluizen bij Harlingen en Dokkumer Nieuwe Zijlen en het elektrisch Hooglandgemaal in Stavoren het water niet meer kunnen afvoeren, wordt het Woudagemaal ingezet. Dit gebeurt een paar keer per jaar. Het gemaal gaat ook twee keer per jaar aan als het niet regent. Dat is om te testen. We testen niet alleen de machines. Ook kijken we dan of alle collega's nog weten wat ze moeten doen. Vaak zijn deze testen tijdens schoolvakanties. Kom je ook een keer kijken?

4. Hoe komt het Woudagemaal aan zijn naam?

Wist je dat het Woudagemaal niet altijd deze naam heeft gehad? Van 1914 tot 1947 heette het gemaal het Stoomgemaal Tacozijs. Vanaf 1947 draagt het de naam Ir. D.F. Woudagemaal. De letters Ir. D.F. staan voor Ingenieur Dirk Frederik Wouda is de ontwerper van het gemaal. Het gemaal draagt zijn naam als dank voor zijn werk.

5. Wanneer is het Woudagemaal gebouwd?

Ingenieur Wouda begon in 1914 met zijn ontwerp. Pas in 1916 startte de bouw. Er waren veel tegenslagen tijdens de bouw. Er waren bijvoorbeeld geen materialen door de Eerste Wereldoorlog (1914 – 1918). Ook het weer zat vaak niet mee: regen, vorst of storm. Op 7 juni 1918 was de schoorsteen klaar. Maar 9 dagen later ging het mis: de bliksem sloeg erin. De schoorsteen was heel erg beschadigd en moest zelfs helemaal afgebroken worden. Op 7 oktober 1920 was het dan eindelijk zo ver: Koningin Wilhelmina opende officieel het Woudagemaal door op een zilveren bel te drukken. Kom maar eens langs in het Bezoekerscentrum, dan kun je deze bel bekijken.

op het IJsselmeer. Magistraal! Wist je dat het Woudagemaal ook op de UNESCO Werelderfgoedlijst staat? Meer informatie hierover vind je bij vraag 7.

6. Waarom is het Woudagemaal zo bijzonder?

Het Woudagemaal is het grootste nog werkende stoomgemaal ter wereld.

Ja, je leest het goed: ter wereld! Een unieke plek dus. Het gebouw ziet er indrukwekkend uit. Ook de ligging is prachtig, met uitzicht

7. Ik heb gehoord dat het Woudagemaal op de UNESCO Werelderfgoedlijst staat, wat is dat?

Dat klopt inderdaad. Op de UNESCO Werelderfgoedlijst staan locaties over de hele wereld die zo bijzonder zijn dat ze bewaard moeten blijven. Bijvoorbeeld het Amerikaanse Vrijheidsbeeld, de Pyreneeën en Nationaal Park Kilimanjaro. En het Woudagemaal dus! Nederland heeft nog meer UNESCO werelderfgoederen, kijk maar eens op www.werelderfgoed.nl. Op bezoek in het Woudagemaal? Vergeet dan niet de UNESCO plaquette in de machinehal (boven de deur naar het ketelhuis) te bekijken.

Het Woudagemaal staat om meerdere redenen op de lijst:

- Het Woudagemaal staat symbool voor de strijd tegen het water.
- Het gebouw is het grootste stoomgemaal ter wereld.
- Het gemaal is uniek omdat stoom wordt gebruikt.

De schoorsteen is 60 meter hoog.

plaqueette

8. Waar staat het Woudagemaal?

Het Woudagemaal ligt in de Friese plaats Lemmer. Aan de Gemaalweg 1A. Vroeger lag het gemaal aan de Zuiderzee, het water dat we nu het IJsselmeer noemen. Zoek maar eens op wat er met de Zuiderzee is gebeurd. Bij het gemaal heb je een prachtig uitzicht over het IJsselmeer.

9. Wat is het Wetterskip Fryslân?

Het Woudagemaal is eigendom van Wetterskip Fryslân. Wetterskip Fryslân zorgt voor schoon water, voldoende water en veiligheid in Friesland. Of zoals wij dat zeggen: Skjin Wetter en droege fuotten.

10. Wat kan ik zien bij het Woudagemaal?

Als je slim bent, kom je een keer langs als het gemaal draait. Dat is echt een super ervaring. Maar ook op andere dagen is er genoeg te zien en te beleven bij het Woudagemaal. Doe de speurtocht en ontdek van alles over stoom, de geschiedenis van het gemaal en het watersysteem in Friesland. Ervaar hoe een vliegwiel werkt en ontdek hoe het komt dat stoom zo veel kracht geeft.

Natuurlijk leidt de speurtocht je ook langs de 60 meter hoge schoorsteen, het ketelhuis en de machinekamers met de vier indrukwekkende stoomketels.

En last but not least: er is een 3D-film met niemand minder dan ikzelf Jelle in de hoofdrol! En natuurlijk zie je dan in 3D ons gemaal in actie. Komt dat zien!

Meer weten? Ga naar www.woudagemaal.nl.
Kijk bijvoorbeeld bij Wouda's Wiki.
Tot ziens in het Woudagemaal!

Doe de speurtocht
en ontvang dit diploma!